

S0A20A – SOCIOLOGIE - prof. dr. R. Laermans PROEFEXAMEN 2007

1. Bespreek aan de hand van *één zelfgekozen sociaal fenomeen* hoe Durkheim respectievelijk Simmel dat zouden bestuderen (vraag op 5 punten).

- Hoe bestuderen = methode van de sociologie
- Durkheim (1.5 punt)
- sociologie bestudeert sociale feiten = los van individuele
- sociale wordt gezien op macroniveau = nadruk op globale samenleving en cultuur
- dwingende karakter van sociale feiten ('deterministisch')

sociale verschijnselen verklaren uit andere sociale verschijnselen • Simmel (1.5 punt)

- sociologie bestudeert de wisselwerkingen tussen individuen = interactie
- sociale wordt dus gezien op microniveau, maar met aandacht voor wisselwerking met andere niveau's
- aandacht voor individuele betekenisgeving: 'spel' tussen actoren
- verklaringen zoeken in wisselwerkingen tussen individuen en tussen micro- en andere niveaus*
- Eigen gekozen voorbeeld + toepassing (2 punten)

2. Vergelijk *kort* de typering van het moderne kapitalisme van Karl Marx en Max Weber. Noteer dat vergelijken = kijken naar gelijkenissen en verschillen, niet gewoon twee opsommingen geven (vraag op 5 punten).

MARX (1.5 punt)

- essentie is de productiewijze
- klassentegenstelling + groeiende polarisatie (m.i.v. winststreven)
- uitbuiting + vervreemding (werkt door in alle instituties)
- kapitalisme = eindig, revolutie /

WEBER (1.5 punt)

klassenbewustzijn •

VERGELIJKING (2 punten)

+ beide over vervreemding/ ontmenselijking of vrijheidsverlies

+ beide zien streven naar winst als factor

- essentie is niet dezelfde, waardoor Weber het ook niet heeft over uitbuiting - winststreven is bij Weber in eerste fase van kapitalisme geen doel op zich - kapitalisme is bij Marx iets voorbijgaands, niet bij Weber

essentie is de doelrationele bedrijfsvoering

winst eerst geen doel op zich (kapitalistische geest)

element van dwang ('kooi') + ontmenselijking via bureaucrativering doelrationaliteit ook in ev. socialisme

INSTRUCTIES BIJ DE MEERKEUZEVRAGEN

Er wordt gewerkt met een zgn. correctie voor raden. Dat betekent dat bij een fout antwoord $1/(\text{alternatieven} - 1)$ van een punt wordt afgetrokken. In dit examen maakt de combinatie van 20 vragen op in totaal 10 punten (dus 1/2 punt per vraag) en 4 antwoordalternatieven bij elke meerkeuzevraag dat er **bij een fout antwoord 1/6 punt wordt afgetrokken**. Je kan dan ook een vraag onbeantwoord laten = het bolletje onmiddellijk na het nummer van de vraag invullen! In dat geval verlies je uiteraard geen punten.

2. Invullen van de antwoordformulieren voor de meerkeuzevragen

- Gebruik de vragenbladen hierna als oefenbladen. Voor je definitieve antwoorden ontvang je tijdens het examen een speciaal geprecodeerd antwoordformulier. Vul bij ontvangst meteen de nog eventueel openstaande gegevens in.
- De antwoordformulieren moet je invullen met **blauwe of zwarte balpen**. Let erop dat je de bolletjes volledig opvult.
- Indien u **van antwoord wenst te veranderen**, moet het eerst ingevulde antwoord duidelijk worden doorkruist en het bolletje van het nieuwe antwoord worden ingekleurd. Probeer dit te vermijden door eerst te werken met de vragenbladen en enkel je definitieve antwoorden op het antwoordformulier te noteren.

- Indien u **een vraag niet wenst te beantwoorden** (zie ook hierboven: 'correctie voor raden'), dan moet het bolletje onmiddellijk na het nummer van de vraag worden ingevuld. Deze bolletjes kunnen dus **in geen geval** worden gebruikt om aan te duiden welke vragen al of niet beantwoord zijn (het zgn. afpunten).
- Hou je strikt aan deze instructies, want de antwoordformulieren worden automatisch ingelezen en gecorrigeerd. Ze worden dus **niet** nagekeken op mogelijke overtredingen van deze instructies en de eventuele negatieve consequenties op het puntenbeeld.

1. Nationalisme is volgens Durkheim een voorbeeld van

1. a) Anomie
2. b) **sociale cohesie**
3. c) organische solidariteit
4. d) postorganische solidariteit

antwoord b

2. Volgens Weber bestaat er tussen het puriteinse protestantisme en het moderne kapitalisme een relatie van

1. a) doelrationalisering
2. b) gewild gevolg
3. c) partieel gevolg
4. d) **ongewild gevolg**

antwoord d

3. De vroegere VLD-senator Jean-Marie Dedecker heeft beslist om een nieuwe partij op te richten. Bekeken vanuit het bestaande politieke bestel, is dat synoniem met

- a) ritualisme
- b) innovatie
- c) **conformisme**
- d) rebellie

antwoord C

4. Volgens Karl Marx vinden we de uiteindelijke verklaring voor het functioneren van de moderne klassenmaatschappij in

1. a) de klassenverhoudingen
2. b) de productieverhoudingen
3. c) de productiewijze
4. d) de tendens tot commodificatie

antwoord C

5. Welke van de vier onderstaande sociologen houdt er géén zgn. structurele benadering op na?

1. a) Talcott Parsons
2. b) Georg Simmel
3. c) Robert King Merton
4. d) Karl Marx

Antwoord B

6. Het feit dat binnen de hedendaagse mondiale samenleving in de politieke sfeer nog talloze natiestaten naast elkaar bestaan, is een voorbeeld van

1. a) functionele differentiatie
2. b) rangdifferentiatie
3. c) segmentaire differentiatie
4. d) stratificatie

antwoord C

7. Dokters zien er nogal eens tegen op om hun eigen partner of kind(eren) te onderzoeken: het is soms niet gemakkelijk hen 'de medische waarheid' te vertellen. Een socioloog zou hier spreken van

1. a) een extern rolconflict
2. b) rolambivalentie
3. c) een intern rolconflict
4. d) rolverwarring

antwoord A

8. Wat Emile Durkheim 'het collectief bewustzijn' noemde, omschrijven sociologen thans gewoonlijk als

1. a) sociale cohesie
2. b) collectieve structuur
3. c) sociaal feit
4. d) gedeelde cultuur

antwoord D

9. De definitieve inburgering van de academische sociologie gebeurde in Amerika, meer bepaald in Chicago. De ideeën van de zogenaamde Chicago School raakten naderhand bekend onder de noemer

1. a) Kritische Theorie
2. b) Functionalisme
3. c) symbolisch interactionisme
4. d) 'Verstehende sociologie'

Antwoord C

10. Georg Simmel meent dat het moderne leven in gescheiden werelden zorgt voor

1. a) meer geheimen in de sociale omgang
2. b) meer misverstanden in de sociale omgang
3. c) meer intimiteit in de sociale omgang
4. d) minder geheimen in de sociale omgang

antwoord A

11. Geef aan welke van de vier onderstaande fenomenen géén zgn. sociaal feit (Durkheim) is:

1. a) doodgaan
2. b) een taal spreken
3. c) zich regelmatig wassen
4. d) stoppen wanneer het verkeerslicht op rood springt

antwoord A

12. In de omgang met hun kinderen handelen ouders, die 'voor hun kroost enkel het beste willen', vaak

- a) traditioneel
- b) affectief
- c) waarderationeel
- d) doelrationeel

antwoord C

13. Marxistisch gezien is winst of meerwaarde gelijk aan het verschil tussen de ruilwaarde van de geproduceerde waren en de ..... van de daarin geïnvesteerde arbeidskracht. Het ontbrekende woord is

- a) kwaliteit
- b) gebruikswaarde
- c) productiviteit
- d) ruilwaarde

antwoord D

14. Macrosociologisch, dus maatschappelijk gezien is het onderwijs

1. a) een interactieverband
2. b) een functioneel deelsysteem
3. c) een sociale structuur
4. d) een organisatie

antwoord B

15. De belangrijkste latente functie van religieuze en vele andere collectieve gebeurtenissen is

1. a) het opwekken van sterke emoties
2. b) het creëren van verbondenheid
3. c) het samen beleven van bepaalde waarden

4. d) het maken van een sacrale sfeer

antwoord B

16. Een socioloog die de sociale structuur van bijvoorbeeld een bedrijf wil in kaart brengen, zal in de eerste plaats kijken naar

a) de duurzame interacties tussen de werknemers van het bedrijf

b) de mate van bureaucrativering

c) de duurzame relaties tussen de diverse sociale posities in het bedrijf d) de mate van informalisering

antwoord C

17. In de geziene definitie van macht, die eigenlijk van Max Weber stamt, bewijst iemand haar of zijn effectieve macht door

1. a) het overwinnen van weerstand

2. b) het geven van bevelen

3. c) doelrationeel handelen

4. d) de mogelijkheid van gezag

antwoord A

18. We weten dat de levenskansen van jongeren, zoals de kans op het volgen van hoger onderwijs, significant met iemands sociale afkomst samenhangen. Toch huldigen velen het adagium 'waar een wil is, is een weg!'. Marx zou dat wellicht een goed voorbeeld hebben gevonden van

a) subjectivisme b) dialectiek

c) ideologie

d) vervreemding

antwoord C

19. Onderzoek leert dat professoren een hoog sociaal aanzien genieten. Dit zegt iets over hun a) klassenpositie

2. b) subjectieve hiërarchisering

3. c) maatschappelijk gezag

4. d) positie op de prestigehiërarchie

antwoord D

20. Een ongeschoolde arbeider wint het grote lot en wordt dus plotseling heel rijk. Een jaar later wijdt de lokale krant een artikel aan zijn zelfgekozen dood onder de nogal voorspelbare titel 'geld maakt niet gelukkig'. Dit is een duidelijk geval van

1. a) altruïstische zelfmoord

2. b) egoïstische zelfmoord

3. c) fatalistische zelfmoord

4. d) anomische zelfmoord

antwoord D